

”NAKUUSERNERMUT & NAKUUSERNISSAMIK SIOORASAARINERIT”

Imai:

Siulequt.....	3
Nakuuserneq nakuuserfiginninnissamillu sioorasaarineq sulinermi avatangiisinut ajornartorsiutaapput	5
Nakuuserneq sunaava?	8
Nakuusernermi qisuariaatigineqarajuttut.	9
Tarnikkut ikiueqqaarneq ajornartoornermilu ikiuineq.	11
Nakuusernermik nalunaarutiginninneq.	14
Isumannaatsuunissamik aaqqissuussineq/ataatsimiititaliaq	17
Nakuusernermik pinaveersaartitsineq.	19
Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliap qularnaarinissamut nalunaarsuutaa.	21
Siunnersuut kommunip meeqqat atuarfiini nakuusernermut politikkissaatut	23
Adressit:	25

”Nakuuserneq aamma nakuusernissamik sioorasaarineq”
saqqummersinneqarpoq IMAK aamma KANUKOKAmit saqqummersinneqarpoq.
Aaqqissusisut: KANUKOKA aamma IMAK.
Sulinermi avatangiisinut aningaasaateqarfiup saqqummersissimasartik
”Vold og trusler om vold” atukkiuppaat kalaallisut naleqqussagassanngorlugu.
Nutserisoq: Lars Peter Olsen.
Naqiteriffik: Lemvig Bogtrykkeri

Siulequt

Iltersuut una allanneqarpoq isumannaallisaa-nermut ilaasortanut allanullu meeqqat atuarfiata iluani tamatumunnga attuumassuteqartunut, taassuma iluani kommunini oqartussaasunut, atuarfiit pisortaannut aamma tatigisatut sinniisunut.

Iltersuut allanneqarpoq, pissutigalugu nakuuserneq, nakuuserfiginninnissamik siorasaarineq, uumisaarineq, annilaarujussuarneq allallu ajornartorsiutaammata ilungersunartutut isigisariaqartut.

Iltersuut allanneqarpoq, pissutigalugu nakuuserneq, nakuuserfiginninnissamik siorasaarineq, uumisaarineq, annilaarujussuarneq allallu ajornartorsiutaammata ilungersunartutut isigisariaqartut.

Atorfeqartitat nakuuserfigineqarsimasut imaluunniit nakuuserfigineqarnissamik siorasaarneqarsimasut, tamanna misigigajuttarfaat inuttut ajornartorsiutit. Tamanna isumaqarpoq, pisortat suleqataasullu ilisimatinneqarneq ajortut, pisimasorlu nalunaarutigineqarneq ajortoq. Taamaattumik atorfeqartoq ikiorneqarnermik taper-sorsorneqarnermillu, periarfissaqaraluartumik, pineq ajorpoq, pisussallu nutaat pinaveersaartineqarnissaat ajornarnerulersarpoq.

Atorfeqartitat nakuuserfigineqarsimasut, nakuuserneq ajornartorsiutit angisuutut misigisarfaat. Tamanna pissuteqarpoq, inuttut qisuariaatit nakuusernermut imaluunniit siorasaarneqarner-nut assut sunnerneqaataasarmata. Atorfilik pisa-riaqartumik taper-sorsorneqanngippat, tamanna kinguneqarsinnaavoq tarnikkut qisuariaatinik sakkortuunik nakuuserfigineqarnerup kingorna-gut ukiorpassuarni atuuttunik. Atorfillit ataa-

siakkaat ima sakkortutigisumik qisuariarsin-naapput, allaat atorfitsik qimattariaqalerlugu.

Nakuuserneq imaluunniit nakuusernissamik siorasaarineq sulinermi avatangiisitigut ajornartorsiutaavoq. Taamaattumik pingaartuuvoq, pisortaqarfiup isumannaatsuunissamullu sinniisut akisussaassutsiminnik suliassaminnillu tamatumunnga tunngasumik ilisimanninnissaat.

Iltersuuttip allaaseraa, nakuuserneq suusoq, aamma nakuuserneq nakuusernissamillu siorasaarineq qanoq qisuariarfigineqartartut il. il. Allaaseraa, atorfeqartitaq qanoq ikiorneqarsinnaasoq. Allaasereqarpoq nakuusernikkut pisup kingornagut qanoq pisoqassasoq, tassani immikkut nassuiaatigineqarluni isumannaatsuunissamut sinniisut tamatumunnga atatillugu suliassaqarnerat.

Oqaasertaani unnersuutigineqarajuppoq inuk nakuusernikkut pisoqarneranut atatillugu. Allaaserisap eqqartorpaattaaq pisoqartartoq, nakuuserneq peqatigiissutigalugu arlalinnit suliareqartartoq. Oqaasertaani taaneqaraangat nakuuserneq, tassuuna pineqartarpoq taaguut timikkut tarnikkullu nakuuserneq – soorlu qunusaarinerit, uumisaarinerit allallu.

Iltersuuttip pingaartippaa pinaveersaartitsilluni sulineq, siunnersuutigineqarporlu suliffinni ataa-siakkaani ilusilersorneqassasoq suliffimmi nakuuserneq nakuusernissamillu siorasaarineq pillugit politikki.

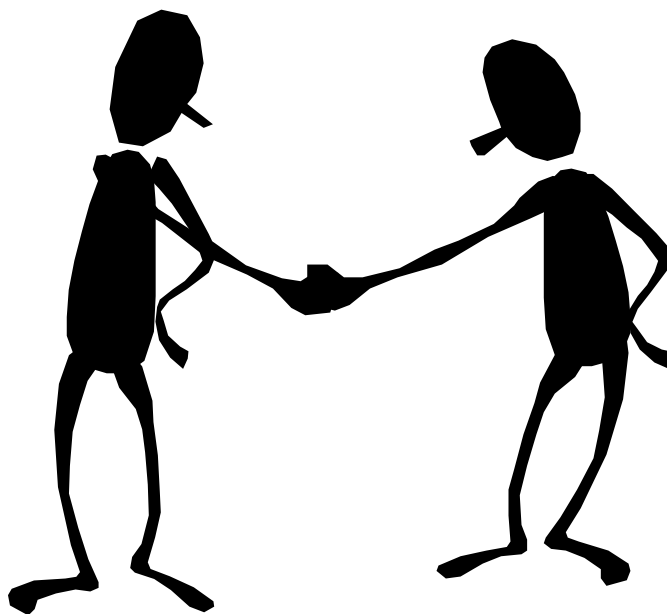
Iltersuut IMAKmit KANUKOKAmillu suliareqarpoq tunngavigalugu danskini assasortuunerusunut isumannaallisaa-nissamut siunnersuisoqatigiit ilinniartitsiner-mut qulequtaq taanna

pillugu mappersagaaraliaat, taamaalilluni ilitser-
suut naleqqussarneqarluni sulinermi avatangiisit
pillugit inatsimmut Kalaallit Nunaanni atuuttu-
mut.

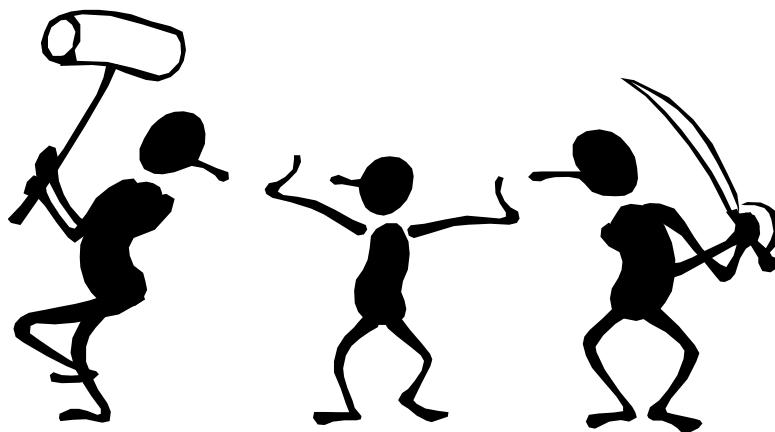
Ilitser-suut tusarniaassutigineqarsimavoq Kalaallit
Nunaanni Suliffinnik nakkutilliisoqarfimmut,
taassumalu oqaaseqaatai ilitser-suummut ilanngun-
neqarput.

Sivso Dorph
Formand
IMAK

Jens Lars Fleischer
Formand
KANUKOKA

NAKUUSERNEQ NAKUUSERFIGINNINIS- SAMILLU SIOORASAARINEQ SULINERMI AVATANGIISINUT AJORNARTORSIUTAAPPUT

Nakuuserneq sioorasaarinerlu inuttut ajornartorsiutaanngisaannarput.

Kikkut tamarmik sioorasaarneqartut imaluunniit nakuuserfigineqarnissamik sioorasaarneqartut annerusumik minnerusumilluunniit sunnerneqartarput. Inuttut killissat sakkortoorujussuarmik qaangerneqartarput, killiliiffigineqarsinnaanngillallu inuttut inuuneq sulinermilu inuuneq. Nakuuserneq imaluunniit sioorasaarut misigineqarnerusarpoq peqqusiileqinartutut aamma inuttut ajornartorsiutit, naak tamanna sulinermut tunngatillugu misigineqartaraluartoq. Nukillalaarnermi ussarnartorsiutigineqartarpoq isumaqalerluni, ilinniartitsisuulluni ajortoq, nakuuserfigineqarnermi imaluunniit sioorasaarneqarnermi, - immaqa nammineq tamatumunnga pisuusimassalluni, allatut iliortariaqaraluarluni il.il.

Taama misigisimaneq sakkortusarneqartarpoq,

pisortat suleqatilluunniit oqaloqatigigaanni, pisumik pinartutut isiginninngippata, qisuariaatinik ersersitanik paasinnissinnaanngippata.

Nakuuserneq aamma sioorasaarineq inuttut ajornartorsiutaanngisaannarput. Nakuuserneq /sioorasaarineq pilersarpoq sulinermi pissutsit qanoq issuseqarnerata ilagisaatut attuumassuteqartarlunilu pissutsinut tullerriaanut arlalinnut amerlasuunut, atorfeqartitat ataasiakkaat sunniteqarfinginngisaannut.

Nakuuserneq sioorasaarinerlu suliffimmi ajornartorsiutaapput.

Taamaattumik pisariaqarpoq nakuuserneq aamma qunusaarineq atuarfinni tamani oqaluuserisassanngortissallugit, assut soqutigalugu akueralugulu tassaasut, sulinermut tunngasutigut ajornartorsiutaasut, taamaaliorneq tassatuaavoq qularnaassallugu, atorfeqartitat ataasiakkaat ajor-

nartorsiummik imminni piginniinnannginnis-
saat.

EQQAAMAJUK nakuusernerup / siorasaari-
nerup kikkut tamaasa eqqorsinnaavai. Pisunit
assigiinngitsunit misilittakkat ersersippaat,
apeqqutaanngitsut arnaassuseq /angutaassu-
seq, ukioqqortussuseq pissutsillu allat. Taa-
maattumik pisariaqarpoq paasissallugu
ilumuunngitsaq qangali tusatsiarneqar-
tartoq, nakuusernerup/siorasaari-
nerup /qunusaarinerup aalajangersi-
masut eqqortarai, namminnerlu ilaa-
tigut tamatumunnga pisuusarlutik.

Nakuuserneq aamma siorasaarinerit sulinermit avatangiisit pillugit inatsisip ataaniipput.

Atorfeqartitat sulinerminni nakuuserfigineqa-
raangata imaluunniit siorasaarneqarlutik na-
kuuserfigineqarnissamik assigisaannilluunniit,
tamanna sulinermit avatangiisinut inatsimmut
atavoq. Taamaattumik malittarisassaqarpoq, qa-
noq qisuariartoqassasoq, taamatut pisoqartillu-
gu, pisortaqarfik qanoq iliussasoq aamma isu-
mannaatsuunissamat ataatsimiititaliaq qanoq
iliussasoq.

ATORFEQARTITAP TAMANNA NAM- MINEQ AALAJANGERSINNAANNGI- LAA.

Sulisitsisoq nalinginnaasumik pisussaaffeqarpoq
qularnaassallugu, sulinermit avatangiiseqarneq
isummaatsuussasoq aamma peqqinnartuussasoq.
Tamanna isumaqarpoq, sulisitsisup pinaveer-
saartissagai ajoqusernerit ilimagineqarsinnaasut.
Tamatuma saniagut sulisitsisup qularnaassavaa,
suliap isumannaatsumik peqqinnartumillu inger-
lanneqarnissaa. Isumannaatsuunissamat ataatsi-
miititaliaq tamatumunnga ikiuussinnaavoq.

Nakuusernerit aamma siorasaarinerit qaqugu
pissanersut siumut naatsorsoruminaatsuupput,
taamaattumillu tamakkuninnga pivaneersaartitsi-
nissaq ajornakusoorsinnaavoq. Kisianni ilisima-
neqarpoq, aarlerinartoqarnerusoq atuaqatigiinni
gruppit/ataatsimooqatigiit aalajangersimasut
ilinniartitsinermik ingerlatsivigineqarnerat.

Atuarfiup nalunngikkuniuk, atuortoq ataaseq,
nakuusernerit qisuariarsinnaasoq, atuarfimmi
pisortaqarfiup tamanna suliap pilersaarusiorne-
rani naatsorsuutigalugu ilanngutissavaa. Imaas-
sinnaavoq, atuortoq taanna atuaqatigiit
gruppianni minnerusumi inissinneqartoq,
tunniussaaqatigalugu ilinniartitsisut tii-
miinik. Ilinniartitsinermik ingerlatsivi-
galugu inini ilinniartitsiviusuni im-
mikkut ittuni il.il.

Tamatuma saniagut pisortaqarfiup
pisussaaffigaa atuartup ilinniartitsi-
sui ilisimatissallugit, pisortaqarfiup
ilisimagaa, atuortoq sakkortoqarjussu-
armik qisuariarsinnaasoq. Ta-
manna aamma atuuppoq nutaanik
atuartunngortoqarnerani, atuartut siusin-
nerusukkut nakuuserniartartuusimappata ima-
luunniit qunusaariniartartuusimappata. Taamaat-
toqartillugu pisortaqarfiup ilinniartitsisut, atuar-
tumut attuumassuteqartussat, tamaasa tamatu-
minnga ilisimatissavai, atuortoq taanna atuar-
fimmi tassani atuarinneqartussanngortinnagu.
Pisortaqarfiup tassa ilisimatitsinnginnissaminut
utoqqatsissutiginiassanngilaa, tamatumunnga
tunnngavigalugu atuartup periarfissinneqartaria-
qarnera nutaanik aallartinnissaminut – atorfe-
qartitat atuartullu allat isumannaatsuunissaat sal-
liutinneqassaaq.

Pisortaqarfik aammattaaq pisussaavoq ilisima-
tissallugit ilinniartitsisut nutaat atorfeqareersullu
klassini ilinniartitsisunit allanit tigusaminni ajor-
nartorsiutaasinnaasunik, apeqqutaatinnagu ta-
manna pinersaq ukiup atuarfiusup aallartinnera-
ni imaluunniit tamanna ukiup atuarfiusup inger-
lanerani pigaluarpat. Soorunami aamma ilimagi-
sariaqarpoq, suleqatit aammattaaq ilisimatitsis-
sasut. Kisianni tamatuma pisortaqarfik pinngit-
soortissanngilaa qularnaassallugu, tamarmik ta-
manna pillugu pisariaqartumik ilisimatinneqar-
nissaat, pinaveersaartissallugulu nakuuserneq
siorasaarinerluunniit.

Atorfeqartitat angajoqqaanit, atuarfimmi pu-
laartunit imaluunniit allanit atuarfeqarfimmiittu-
nit nakuuserfigineqarpata imaluunniit siora-
sarneqarpata nakuuserfigineqarnissamik, pisut
taamaattut paasineqassapput isigineqassallutillu,

soorlu atuartoq akuugaangat. Nakuuserneq aamma nakuusernissamik soorasaarineq atuarfeqarfimmiunngitsoq pisut, taamatut suliarineqassaput, erseqqissumik paasineqarpat atuarfimmi sulinermut attuumassuteqartut.

Nakuuserneq atuarfiup oqaluuserisassaaniiisaaq.

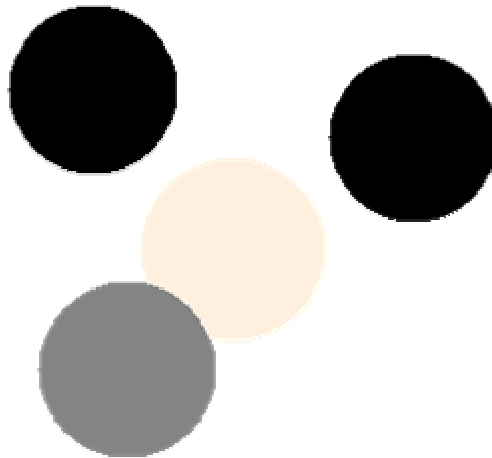
Pingaartuuvoq, atorfeqartitat tamarmik ilisimasagaat, nakuuserneq aamma nakuusernissamik soorasaarineq nammineq inuttut ajornartorsiuttaanngimmata, pisorta qarfiullu ajornartorsiut taamaattoq ilumorsaaruatassat tigusassarigaa. Tamanna pitsaanerpaamik pissaaq, atulersillugit malittarisassat aalajangersimasut, imaqartunik pisut taamaattut qanoq suliarineqartassasut. Tamatumani pineqarput malittarisassat ukununnga:

- Atorfeqartitaq qanoq tapersorneqassasoq
- Kalerriussineq sulinermit nakkutilliisoqar-

fimmut aamma sillimmasiisarfimmut

- Politiinut kalerriussineq
- Pisoq pillugu atorfeqartitat tamarmik oqalliginninnissaat
- Pisoq qaqugu angajoqqaanut atuartunullu allanut oqaluuseritinneqassasoq
- Atuartup qanoq iliuuseqarfigineqarnissanut malittarisassat

Tamanna suliarineqassaaq erseqqissumik ajunngitsumik periaaseqarluni suliaralugu tamatumungaagut politikkip taamaattup imarissavaa, qanoq iliuuseqartoqassasoq nakuusernarmik pisoqarpat aamma nakuuserneq nalinginnaasumik qanoq pinaveersartinneqassasoq.

NAKUUSERNEQ SUNAAVA?

Nakuuserneq sunaava?

Sulinermi avatangiisinut tunngasumik nakuuserneq tassaavoq sunaluunniit kissaatiginnigisaq piaaraluni timikkut attuineq, sulinermi pisoq imaluunniit tassunga atasumik pisoq. Sioorasaarineq nakuuserfiginninnissamik, tarnikkut nakuuserfiginninnissamik assingusumilluunniit taamatutaaq nakuusernerup ilagai taamatullu suliarineqassallutik. Annilaarujussuarneq sulinermi misigisat pissutigalugit aammattaaq sakkortuumik qisuariarfiusinnaavoq.

Timikkut nakuuserfiginninnerup ilagai, tilluineq/patitsineq, isimmiineq, kiisineq, qitsuineq, tigusilluni aalajangiineq, pinik eqqakataaneq assigisaanillu. Aammattaaq timikkut anneraaneruvoq, soorlu atuartup issiavik ilinniartitsisup tunuaniittoq ingiffigiligaa peeriataarpagu.

Tarnikkut nakuuserfiginninneq oqaatigalugu nipaqqangitsumilluunniit nakuuserfiginninnissamik sioorasaarineruvoq, taassuma iluaniillutik qisuariaatit angajoqqaat ilaannit ataatsimit imaluunniit angajoqqaanit arlalinnit ataatsimoortunit.

Annilaarujussuarnerit tassaapput qisuariaatit ajunaarnernut allanut pisunut navianartunut imaluunniit pisunut inuunermik navianartorsiortitsisunut, apeqqutaanani nammineq peqataaneq imaluunniit pisumi najuisuuneq. Tamatumani assersuutigalugu pineqarsinnaavoq, atuortoq anertuumik ajoqusertoq imaluunniit ipilersoq.

Ikkatiginninneq, uumisaarineq imaluunniit tarnikkut naalliutsitsineq iliuusiupput ippinnartut, tassaagajuttut atuartut tungaanniit, soorlu telefonikkut imaluunniit mailikkut uumisaarineq, aserorterineq, suaartarfiginninneq imaluunniit alla anguniagaqartumik ippinnartumik pissusilersorneq.

Pinaasersumut tiinganiarneq tassaavoq kissaati-

gineqanngitsumik attuineq tiinganiarnertut malunniutilik aamma kissaatigineqanngitsumik pasinartumik oqalunneq, taassuma iluaniillutik "neqeroorutit" tamalaat imaluunniit pinngitsaaliiniarneq. Tamatumani immikkoortinneqassapput atuartut/angajoqqaat tungaanniit pinaasersumut tiinganiarneq aamma suleqatinit allaniit uumisaarinerit.

Inersimasut ikkatiginninnerat qisuariarneruvoq pisuusussarsiuataasoq. Suliffimmi ajornartorsiutit tunuani inissisimasut pissutigalugit suleqat ataaseq arlalilluunniit pisunut pisuutinneqartarput tamatumuunakkullu suleqatigiit ataatsimoornerannit peersinneqartarlutik. Suleqatigiit qisuariaataat siassimapput ingutsissutiniit tusatsiakanut akerartuutitut taavalu "nillertumut" inissiinermit uumisaarinermit imaluunniit naalliutsitsinermit.

Iliuutsit qulaani taaneqartut tamarmik tassaapput nakuusernerit, qisuariaatillu ataatsikkut pisarput inummut tunngasuullutik assullu artorsaataasarlutik.

Isumannaallisaanissamut sinniisut aammattaaq sammisariaqarpaat kissaatigineqanngitsumik tiinganiakujffiginninnerit aamma inersimasut ikkatiginninnerat atorfeqartitaasunit allaneersut, pisartut pitsaannginnerulersippassuk atorfeqartitaasut tarnikkut peqqissuseqarnerat. Taamaannngippat tamanna pissusiuvoq, pisortat akissusaassusiannut atasooq aamma sulisunut politikkeqarneq aqutigalugu suliarineqartussa.

Pissutsit tamakku tassaapput, sulinermi avatangiisinik peqqinnartunik tunniussinngitsut silitumik paasinnilluni. Sulisitsisoq aamma sulinermit pisortat taamaattumik pissusaapput akuliutisallutik, tamanna atuarfimmi pippat.

NAKUUSERNERMI QISUARIAATIGINEQARAJUTTUT.

Nakuuserfigineqaraanni qanoq sakkortutigisumik qisuariarnermut apequtaasarpog, nakuusernerup qanoq ittuunera aamma inuit pineqartut ataasiakkaat. Ajornarpoq eqqorluartumik allaserissallugu qisuariaatit nakuusernerullu qanoq ittuunerata imminnut ataqatigiissuseqarnerat. Qisuariaatit attuumassuteqarnerupput inuup inuttut qanoq ittuuneranut, sulinermi uippallersimaarnerup qanoq qaffasissuseqarneranut aamma siusinnerusukkut misigisartakkanut.

Qisuariaatit qanoq sivilutigisumik atanerannut apequtaavoq nakuuserfiginninnerup qanoq iliuuseqarfigineqarneranik. Suleqatinit pisorta qarfillu ikorneqarlunilu tapersorneqaraanni – misigisaq nalorninerlu tamakkiisumik akuerineqarpata – misigisaq sukkanerumik qaangerneqassaaq. Aalajangiisuulluinnarpoq akuersaarneqarluarnermik misigineq.

Nakuuserfigineqarnermik eqqorneqartut tamarmik pisassaraat paasisimasaqarpalaartumik tapersorneqarneq misigisap naammassillugu suliarineqarnissaanut. Kalaallit Nunaanni paasisimasaqarpalaartumik piviusumik ikiorserneqar-nissamut periarfissaqarnermut apequtaasussalluinnarpoq, nunap ilaani sumi najugaqarneq. Tamatuma pisariaqartippaa, pisortat isuman-naatsuunissamullu sinniisut immikkut misikkarissuseqarfiginninnissaat nakuuserfigineqarnermik misigisaqartut qisuariaataannut, pisup kinguninguagut aamma kingusinnerusukkut, tamatumuunakkut annikillisarniarlugu paasisimasaqarpalaartumik ikiorneqarnissamik pisariaqar-

titsineq – takuuk immikkoortut tarnikkut ikiueqqaarneq aamma ajornartorsionerme ikiuineq pillugit.

Qisuariaatit

Nakuuserfigineqarnermut qisuariaatit immikkoortunut sisamanut immikkoortinneqarsinnaapput.

1. Tuparujussuarnerup nalaa.

Nakuuserfigineqaraangamik, tuparujussuarnermik qisuariartarput. Uummat tillerululersarpoq nukiillu timimi tamarmi ingerlaarasualersarput uippallersimaarujussuarneqalersarlunilu. Tamatuma pilersitarpaa nakuuserfiginninnerup ersernerluttumik paasineqarnera, ungavartiterneqarajuttarluni. Misigisarput qamuuna paatsiveerunnermik, avammut ataqatigiissuseqanngitsumik pissusersulerlutik eqqarsaatillu katersorsinnaajunnaarlugit. Timikkut nukillalaarluinnartarput, meriannulersarput, uis-sannulerlutik kiagullutillu.

2. Qisuariarnerup nalaa.

Piviusoq uteraangat, pisimasoq misigeqqinneqartarpoq. Pisoq paasineq ajorpaat, qisuariartarpullu taamaattoqarnaviannngitsumik ularussinnermillu, kamannermik pisuusutullu misiginermik. Assigiinngitsorujussuarnermik qisuariarsinnaapput sianigisaqangaannginnermik nukillaarnermillu, uippallerneramik, qianermik illalaarnermik saju-lernermillu. Nalinginnaavoq assut qasulluni misigineq.

Pisariaqartitsisarput aniatitsinissamut misigissut-

sit eqqarsaatillu nuanniitsut, nakuuserfigineqarnermut attuumassuteqartut qanoq iliuseqarfialugit. Illersornissamut atortorissaarutip ilutsinniittup isumagisarpaa, misiginneqqinnermi annilaangerup sakkortuallaalinnginnissaa, tamatumuunakkut arriitsumik piviusumut inissikkiaartorneqalersarluni.

3. Iluarsaassinerup nalaa.

Misiginneqqinnerup inuk periarfissittarpaa misigisaq eqqarsaatigissallugu. Pisup pinerpiaani misigisaq eqqarsaatigillualerlugu apeqqutit takkussulersarput. Sooq taama pisoqarpa? Suna ajorami? Allatut iliorsimasinnaagaluarpunga? Uanga kukkunaara? Sooq uannorpiaq tuppa?

Piffissarujussuaq nukippassuillu pisariaqartinneqarput apeqqutit tamakku akissallugit, pisimasorlu uterfigeqqittuartariaqartarpoq. Tamatumunnga ilaapput eqqissisimanninneq, uniffearunneq, sinissaarunneq aamma oqimangerneq. Pilerajuttarpoq niaqorluttarneq, naakkut ajornartorsiuteqarneq, qasuneq, isumalliorneq aamma timip sukangatinnera, ernumaneq tamatuma kingunerisaanik. Ilaannikkullu isumaliutigineqartarpoq suliffik siunissami suliffigiinnassanerlugu.

Aammattaaq annilaangassutigineqalersinnaavoq inuup nakuusertup naapeqqinnissaa aamma annilaangassutigalugu pisoqarnissaa, isumaqarluni taamaaqataanik pisoqaqqissinnaasoq.

Tamakku tamarmik nalinginnaalluinnarput, inuit qisuariaatigisartagaat tuparujussuarnartumik misigisaqarnermini.

4. Qisuariaatit sivilunerusut.

Nakuuserfigineqarnerup kingunerujussuagut qisuariaatinik suli takkuttoqartuarsinnaavoq. Tassanngaannartumik annilaangaleriataarsinnaaneq, sarsuttutut eqqaariataarnerani imaluunniit annilaangaleriataarneq, nakuuserfigineqarnermut eqqaanartumik tassanngaannaq takusaqarnermi.

Sunniutit ungasinnerusumi

Nakuuserfigineqarnerup kingornagut misigisimasat suliarineqanngippata, tamatuma kingunerisnaavaa naalliunnivik, nappaateqalivinneq. Nakuusernermit eqqugaasoq pisuusutut misigisimalissaaq annilaangalerlunilu.

Tamatuma kingunerissavaa, mattunneq, immiinnut tatiginermik amigaateqarneq aamma immiinnut avoqqaarineq. Annilaanganeq ima sualutsigilersinnaavoq innarluutaasinnaalluni. Tamatuma nassatarissavaa piffissap ilaani sivilusumik napparsimasarneq, imaluunniit atorfilik soraarsinnaavoq annilaanganeq pissutigalugu.

Aammattaaq inuttut, privatimik, inuunermi sakkortuunik qisuariaateqarfiusinnaavoq. Qaqtiguunngilaq atorfillit, nakuuserfigineqarnikkut ajunaarnikkut sakkortuumik qisuariaateqarsimasut, avittariaqartarnerat.

Qisuariaatit nakuuserfigineqarnissamik siorasaarutinut, tuparujussuarneq, miitaatigineqarneq imaluunniit uumisaarneqarneq.

Qisuariaatit immikkoortuulu assigigajuppaat nakuuserfigineqarnermut qisuariaatit, taakkunatulilu iluemoosaarutsigalugit tigusariaqarput.

TARNIKKUT IKIUEQQAARNEQ AJORNARTOORNERMILU IKIUINEQ.

Tarnikkut ikiueqqaarneq tassaavoq ikiuineq, ikiuutaasoq nakuuserfigineqarnermi imaluunniit taassuma kinguninnguagut.

Siullermik pisariaqartitsineqarsinnaavoq pisimasoq naammassissallugu. Pinngitsoorani pisariaqarpoq, suleqatip ajornartorsiortup ikiorneqar-nissaa.

Ikiuut tamatuma saniagut tassaasinnaavoq tikil-lugu tusarnaarnissaq imaluunniit tarnikkut isu-magissallugu piffissaqarneq. Pisuni ataasiakkaa-ni aammattaaq atorfissaqartinneqartarpoq sulia-rinninnivik, nakorsarneqarnivik.

Tarnikkut ikiueqqaarneq suleqatit qaninnerusut, ilaquttat imaluunniit ikinngutit ikiuinerisinnaa-vaat. Ikiuut naleqqussarneqassaaq pissutsit qa-noq innerannut aamma pineqartup qisuariaate-qarneranut.

Tarnikkut ikiueqqaarneq pillugu suut ili-simasariaqarpat?

Nakuuserfigineqarnerup kinguninnguagut na-kuusernermit eqqorneqartup pisariaqartippaa timikkut tarnikkullu najorneqarneq. Toqqissisi-maneq eqqissisimanerlu pilersinneqassapput. Timikkut attorneqarneq – taleq timaanut tuianul-luunniit tutsillugu – qassiitigut pitsaanerusarpoq oqaatsinit.

Misigissutsikkut assigiinngitsumik qisuariarto-qartarpoq. Akuerikkut qisuariarnerit takkuttut. Misilinniassanngilat nakuuserfigineqartup misi-

gisaminik puiguinissaa, pineqartorli ikioruk misigissutsini, annilaanganini, annernartumik misiginini, pisuusutut misiginini il.il. akornuser-neqarnani oqaatigeqqullugit.

Akuerikkut misigissutsit, nakuusernermit eqqor-neqartup pigisai, soqutaalluanngitsunngortis-sanngilatit. Qisuariaatit illarnartunngortissanngi-latit oqarnallu ”Uumaa, silattorniarit” imaluun-niit ”Taamaassangatiinnarpat”. Ikiuut annerusar-poq pineqartoq qiasoq qiatinnarlugu.

Oqaluttuariuk tamanna pissusissamisoorluinnar-toq, nakuuserfigineqarnerup taama sakkortutigi-sumik qisuariarfigineqartarnera. Pineqartumut namminermut aalajangertiguk, nakuuserfigine-qarneq qaqugu oqaluuserineqassanersoq. Tusar-naarit, naak taannaasoq oqaatigineqqaattaara-luortoq. Ersersiguk, paasinnikkusuttutit ikiueru-suttutillu. Nakuuserfigineqartoq misigissaaq ilu-moorsaarunneqarluni.

Ikiuutaanngilaq pisuutitassarsiorneq, akerlianilli.

Paasisimasaqarluartumit ikiorneqarneq.

Tarnikkut ikiueqqaarnerup illuatungilissavai na-kuusefigineqarnerup kingornagut sunniutit qi-suariaatillu. Pisulli ilaanni pisariaqartitsineqar-tarpoq paasisimasaqarluartumit ikiorneqar-nissaaq – aammattaaq nakuuserfigineqarnerup kingorna-gut sapinngisamik piaarnerpaamik. Taamaattu-mik inassutigineqassaaq nakuusernermit eqqu-gaasup tamatigut peqqinnissaqarfik atassuteqar-

figissagaa paasinarsisinneqaqqullugu paasisimasaqarluartumik ikiorserneqarnissamut pisariaqartitsineq.

Pisariaqartitsineq taamaattoq sapinngisamik tamatigut matussuserniartariaqarpoq. Paasisimasaqarluartumit ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsinerup qanoq issusilimmik matussuserniarneqarnissaani aallaaviusariaqarpoq, nakuusernermit eqqorneqarsimasup qanoq issuseqarnera tulliullugulu sumiiffimmi periarfissat piviusut aallaavigalugit. Nalilersortariaqarpoq, pisariaqartitsineq naammassineqarsinnaanersoq najukkami peqqinnissaqarfimmit, kommunip psykologeqarnikkut aqqissuussineranit imaluunniit paasisimasalimmit inummit allamit. Najukkami periarfissaqanngippat, naammaginartumik paasisimasaqarluartumit ikiorserneqarnissaq, nalilersortariaqarpoq, qanoq iliornikkut ikiorneqarneq pitsaanerpaamik anguneqarsinnaanersoq. Ikiorneqarneq anguneqarsinnaava atorfigalugu siunnersortimik telefonikkut oqaloqateqarnikkut – piniarlugu ikiorsiissut paasisimasaqarluartoq avataaneersoq – atorfeqartitaq aallaruni sumiiffimmut, ikiorsiissummik pisariaqartitamik periarfissalimmut – imaluunniit allatut pitsaassuseqarluartumik naammassineqarfigisinnaasaanut?

Sulisitsisoq akisussaavoq, nakuusernermit eqqorneqartup pisariaqartumik ikiorneqarnissamut neqeroorfigineqarnissaanut. Paasisimasaqarluartumit ikiorneqarnissap aqqissuunneqarnerani aalajangiiffigineqarneranilu pingaartuuvoq, suliap kinguarsarneqannginnissaa, aningaasasaqartinneranut tunngasut paasiniallugit. Taamaatumik sulisitsisup piaarnerpaamik peqqinnissaqarfik iluarsiissuteqarfigisariaqarpaa, pisinnaanersoq, taanna aqputigalugu paasisimasaqarluartumit ikiorneqarnissaq, tamatumuunakkut peqqinnissaqarfiup aammattaaq aningaasartuutit akilernissaat tigusussanngorlugu nakorsarneqarneranut. Tamanna pisinnaanngippat, sulisitsisup isumagisariaqarpaa, sukkasuumik paasisaqarfigissallugu sulinermi ajoqusernermut sillimma-

siissut matussuserneqarsinnaanersut sillimma-siissut taanna aqputigalugu. Periarfissat taakku arlaannaalluunniit atorneqarsinnaanngippat, sulisitsisup sulisoqarnermut politikkiminut atatil-lugu aningaasartuutit akilertariaqarpai paasisimasaqarluartumit ikiorserneqarnermut, taamaatumik sulisitsisoq aalajangertariaqarpoq qanoq iliornikkut aamma qanoq annertussusilimmik paasisimasaqarluartumit ikiorneqarneq tunniunneqarsinnaanersoq sulisitsisup akiligaanik.

Pisortaqarfimmiit aalajangerit pisariaqartut.

Nakuusernermit eqqorneqartumut tunngasumik: Nakuusernermit eqqorneqartoq amerlanertigut ullup sinnerani suliunnaartinneqassaaq. Taamatuttaaq pisariaqarpoq suliunnaartissallugu imaluunniit suliunnaartissallugit suleqat suleqatilluunniit, nakuusernermit eqqugaasup qanitsigis-sallugit toqqissisimanartitai ikiortigisinnaasaalu. Tamatumunnga atatillugu aammattaaq sianigisariaqarpoq, nakuuserfigineqartoq nunaqarfimmini/illoqarfimmini ilaqutaqarnersoq imaluunniit qanittumik ikinnguteqarnersoq – nakuusernermit eqqorneqartoq qanittumi qanigisaqanngippat, pingaarluinnarpoq, pisortaqarfiup isumagissagaa nakuusernermit eqqorneqartup qanittumik atasuteqarfiginissaa pisup pinerata kingornagut nakuusernermillu eqqorneqartup pissusilersonera malittaralugu.

Nakuusernermut atatillugu inuk tarnikkut imaluunniit timikkut ajoquserneqarsimappat, nakuusernermit eqqorneqartoq nakorsiassaaq, kisianni kisimiitillugu aallartittariaqanngilaq, qanittumik suleqatiminit ajornanngippat ilagineqartariaqarpoq.

Ilaquttat qanigisallu ilisimatikkut pissutsit qanoq innerannik oqaluttuarikkillu qisuariaatit. Misisoruk tamatumunnga atatillugu suliarisariaqartoqarnersoq aqqittariaqartunik, soorlu meeqqat paarineqarnissaat, pisiniarneq assigisaalluunniit,

ajornartorsiutillu tamakku naammassikkit. Nakuusernermit eqqorneqartoq ulloq unnuarlu siulleq ajornanngippat kisimiitineqartariaqanngilaq. Suleqat isumaqatigiissuteqarfigiuk, najussagaa. Inuk nakuuserfigineqarsimasoq, ikiorneqarnissamik angisuumik pisariaqartitsisinnaavoq, misigisimasaq misigeqqinneqassappat. Pineqartoq kisimiittariaqanngilaq, tassa ulloq unnuarlu siullermi. Taamaattumik qularnaartariaqarpoq inersimasumik najuuttoqarnissaa. Akuerissanngilat nakuusernermit eqqorneqartup misilikkuarpagu pisoq illuartinnaarlugu immi-nullu mattunniarluni. Tamatuma ajornartorsiornermi qisuariaatit ajornerulersiinnassavai. Nakuuserfigineqartumut pitsaanerpaajuvoq pisup kingornagut aqaguani suliartorpat. Aqaguani aaneqartariaqarsinnaanera isumagiuk.

Nakuusernermit eqqorneqartup pissutsit qanoq innerat nammineq paasilluarsinnaanngilaa. Nakuusernermit eqqorneqartoq annilaanganermik misigisimassagunarpoq, taamaattumik isumagiuk piffissami siullermi kisimiilluni sulinnginnissaa.

Amerlasuut itigartikkumassavaat ilisimasaqarluartumit ikiorneqarnissamik neqeroorut. Tamanna pissuteqarsinnaavoq, nammineq qisua-

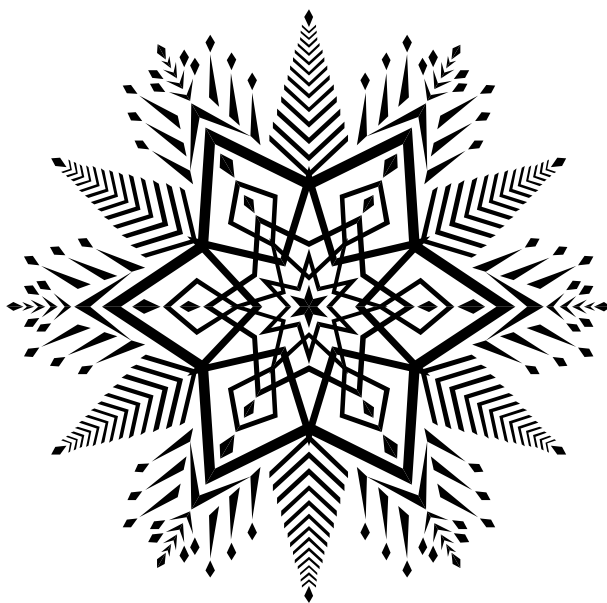
riaatinik sakkukinaarlugu nalilersuisimanermik, ajornartorsiut puiorumaneqartarpoq imaluunniit toqqissisimanarineqanngilaq psykologimit ikiorneqarnissaq.

Nakuusernermit eqqorneqartup ikiorneqarneq pisassaraa, kisianni tamatumunnga pinngitsaali-neqassanngilaq. Pisorta qarfik taarsiullugu annerunialaarsinnaavoq oqarluni, misilissallugu ajoqutaanavianngitsoq. Kisianni neqeroorummi tunniukkumaneqartumi piviusorsiorit, periarfissanut piusunut sanilliullugu. Tamatumani eqqarsaatigisariaqartoq tassaavoq piffissamut tunngasoq, ikiortissaq avataaniit aaneqassappat.

Allat:

Sulisunik ataatsimiititsigit pisoq pillugu sapinngisamik piaarnerpaamik, ajornanngippallu aqaguani atuartitsineq aallartitsinnagu.

Nakuusertoq qanoq pineqassanersoq, ilitsersuutip uuma sinaakkutaasa avataaniippoq. Nakuuserfigineqarsimasullu nakuuserfiginnittoq naapissinnaasariaqassanngilaa, tamanna aalajangii-suusumik pingaaruteqarpat, atorfeqartitap toqqissisimasutut misiginissanut.

NAKUUSERNEMIK NALUNAARUTIGINNINEQ.

Nakuusernemi aamma nakuusernissamut qunusaarinermik nalunaarutiginniffissat /-fiusinnaasut pingasuupput:

Sulinermit nakkutilliisoqarfik:

Nakuuserfiginninnerit, ulloq ataasiinnarluunniit suliar tunngitsoornermik kinguneqartut, **sulisitsisumit nalunaarutigineqassapput Sulinermit nakkutilliisoqarfimmut piaarnerpaamik kingusinnerpaamillu pisup kingornagut ullut 9 qaangiunneranni.** Inassutigineqassaaq atorfillittanut il.il.nakuuserfiginninnerit nakuuserfiginninnissamillu sioorasaarinerit tamarmik, Sulinermit nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutigineqartassasut, apeqqutaatinnagu tamanna suliar tunngitsoornermik kinguneqarnerisooq imaluunniit naami, atorfeqartitap ”kingusinaartumik” qisuariaateqarnera pisinnaasarmat, tamanna kinguneqarsinnaavoq suliar tunngitsoornermik aamma siviuserusumik kingunerlutsitsinermik tarnikut pissuseqarnerusumik, sunniuteqarsinnaasumik inunnuat ataasiakkaanut aamma atuarfimminalinginnaasumik sulinermit avatangiisinut.

Nakorsat aamma kigutilerisut paasisaqartut imaluunniit pasitsattut erloqissuteqartoqarneranik imaluunniit ajoqutaasumik sunnerneqarsimaneramik, sulinermit tunngatinneqarsinnaasunik, taamatuttaaq pissaasuseqarput Sulinermit nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutiginnissallutik. Nalunaarutiginninneq pissaq immersugassaq immikkut ittoq atorlugu, Sulinermit nakkutilliisoqarfimmit tunniunneqartussa.

Atuarfiit peqqinnissaqarfiullu malippatigit mallittarisassat sulinermit nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutiginnittarnissamik, pissarsiarineqassaaq assiliaq eqqornerisooq ajornartorsiutip anertussusianut, taamaaliornikkut pinngitsoortin-

neqassallutik oqaluttualiat tusatsiakkallu peqatigitillugulu peqataalissallutik tunngavissaqalernermit tulleriissakkamik suliniuteqalernermit ajornartorsiutit akiorniarlugit tamanut iluaqutaasussamik.

Politiit:

Nakuuserfiginninneq tamatigut politiinut nalunaarutigisariaqarpoq marlunnik pissuteqartumik:

Nalunaarutiginninneq atuarfiup pisortaqarfianiit ersersitsisuuvoq, saassussineq atuarfimmil atorfeqartitamut atuarfimmik saassussinertut, tamanalu akuerineqarsinnaanngitsoq. Aalajangersumik isumaqarfinginninneq taamaattoq misigineqassaaq nakuusernermit eqqornerqartumut ikior-siissutitut. Ilaatigut nakuusernemi eqqornerqartup misigissammagu ilumoorunneqarnerit. Ilaatigullu atorfeqartitap isummerfigissanngimmagu nammineerluni atuarfik angajoqqaanilluunniit nalunaarutiginninnissaq perorsaanikkut tunaartarisamut naapertuunnersooq.

Atisat aserorneqartut pillugit taarsiiffigineqarnissamut imaluunniit erloqisinneqarneq anniartinneqarnerlu pillugit immikkut taarsiiffiginnittoqassappat pisariaqartinneqarpoq politiinut nalunaarutiginnissimanissaq. Apeqqutaanngilaq taamatumani pineqarnerisooq sillimmasiisarfiimmiit taarsiiffigineqarnissaq imaluunniit malillugu inatsit ”Taarsiiffigineqarnissamut Naalagaaffimmiit pinerluffigineqartunut” (pinerluffigineqartut taarsiiffigineqarnissaannut inatsit) – eqqartorneqartoq kingusinnerusukkat immikkoortumi tassani. Taarsiissut taamaattoq pissaagaanni piunnaavoq, pinerliilluni pisimasup politiinut nalunaarutigineqarsimanissaa ”pisariaqanngitsumik kinguarsarnagu”.

Nalunaarutiginninneq pisinnaavoq politiinut oqaluinnarluni. Tamatigut ilimagineqarsinnaangilaq pinerluffigineqarneq pillugu mисуineq politiit erniinnaq aallartissagaat imaluunniit taanna pisup kinguninnguagut pissanersoq. Sillimmasiimermut tunngatillugu aammattaaq naammappoq, nalunaarutiginnissimaneq.

Taarsiiffigineqarnissamut imaluunnit pinerluffigineqartup taarsiiffigineqarnissaanik inatsimmut tunngatillugu nakuusernermit eqqorneqartoq politiit killisiuinissaannut qaaqquneqarsinnaavoq. Tamanna nuanninngitsutut misigineqarsinnaavoq, amerlasuullu isumaqassapput pasinarsarneqartutut.

Sulinermi ajoqusernermut aqutsisoqarfik.

Nalunaarutiginninnerup taassuma qularnaartussaavaa atorfeqartitap periarfissaqarnissaa taarsiiffigineqarnissamut, soorlu piujuartumik ajoquserneqarnermi imaluunniit sulisinnaassutsimik annaasaqarnermi.

Ajornanngeqaaq nalornissutigissallugu, pisariaqarnersoq nakuuserfigineqarneq imaluunniit annilaarujussuarneq nalunaarutigissallugu, aallaqqaammut qisuariaatit sakkortuujunngippata. Ajornarmat siumut oqaatigissallugu, kingornagut sunniutit suut takkukkumaarnersut, pisut tamaasa tamatigut nalunaarutigisariaqarput. Piuminarnervoq nalunaarutiginninnerit ataatsimik amerlaneruppata ataatsimik ikinaarneranniit.

Nalunaarutiginninneq pissaq piaarnerpaamik kingusinnerpaamillu pisup kingornagut ullut 9 qaangiutsinnagit.

Nalunaarutiginninneq tunngaviusussaammat suliarinnissamut ikiorneqarnissap, isarussanut il.il. aalajangiiffiginissaanut, malittarisassat

atuuttut socialimut peqqinnissaqarfimmullu tunngasut saniatigut ikiorsiissuteqarfigineqarnissamut pingaaruteqarmat pingaartuuvoq ajoqusernerup sukkanerpaamik nalunaarutigineqarnissaa.

Tamatuma saniagut tamatigut annertuumik ajornartorsiorfiusarpoq, sulinermi ajoqusernerup nalunaarutigineqarnera pisup kingunerujussuagut aatsaat nalunaarutigineqaraangat. Taamaattumik innersuussutigineqarpoq sulisitsisoq piaartumik nalunaaruteqassasoq.

Nalinginnaasuvoq nakuuserfigineqarnerup imaaliallaanaq sulinermi ajoqusernertut akuerineqartarnera. Taamaangeratarsinnaavorli annilaarujussuarnerup imaluunniit nakuuserfigineqarnissamik siorasaarneqarnerup kingornatigut qisuariaatit taamatut pissuseqartumik akuerineqarnissaannut tunngatillugu. Tuparujussuarneq ”naammattumik” sualussuseqassaaq, akuerineqassaguni.

Sulinermi ajoqusernermut aqutsisoqarfiup tuparujussuarnerup ”naammattumik sualussuseqarnera” nassuiarsimavaa ima pisoqarfiusutut, atorfeqartitaq – nammineq navianartorsiornera aamma nammineq pinngitsoorteriarsinnaanagu – pisuusimappat allat ajoquserneqarnerannut.

Atorfeqartitaq ”nammineq navianartorsiornera” manngippat imaluunniit pissutissaqartumik paasinnissimannngippat navianartorsiornera, kisianni ilisimannittuinnarsimalluni”, pisoq akuerineqassaaq aallaavittut sulinermi ajoqusernerunngitsutut.

Killiliineq ataasiinnarmik isumaqanngimmat, tamatigut nalunaarutiginnittariaqarpoq.

”Nalinginnaasumik” nakuusernikkut ajoqusernermi amerlanertigut akineqartarput, ajoquserneq taartisissutigineqarsinnaassangatinneganngitsoq, taamaattumillu suliaq toqqorneqartoq.

Tamanna isumaqaannarpoq, nalilerneqanngitsoq taarsiissuteqartoqassasoq ajoqusernermut imaluunniit inuutissarsiorsinnaanerup annaananut. Aningaasartuutit pisariaqartumik suliarineqarnermut, pisortanut akilertissinnaasap saniagut, matusserneqarsinnaajuassapput.

Kingusinnerusukkut paasinarsissappat, nakuusernermit eqqugaasoq pisariaqartitsisoq taarsiiffigineqarnissamut, soorlu ass. Kingusinnerusukkut timikkut tarnikkulluunniit kingunerlutsitsiluni, qinnutigineqarsinnaavoq suliaq qaqinneqaqeqqullugu. Tamanna pisinnaavoq ukiut talimat tikillugit nakuusernermit eqqorneqartup nalunaarutiginninneq pillugu siullermik akissutisineraniit.

Anniarnermut taarsiiffigineqarnermik taaneqartarpoq ilassutaasumik taarsiiffigineqarneq akilernerqassallunilu nakuusernikkut ajoqusiinnermut pisuusumit.

Imaassinnaavoq sulisitsisoq ajunaarnermut pisuutinneqartoq, assersuutigalugu taassuma suliermi avatangiisinut inatsit unioqutissimappagu. Taamaassimappat nalinginnaasumik taarsiiffiqeqqusilluni sulaq aallartinneqarsinnaavoq sulisitsisoq suliaassiissutigalugu.

Inuup nakuusertup kisimi pisuussutigisimappagu, taarsiissuteqartoqarsinnaavoq pineqartup sillimasiisarfianiit. Inuk nakuusertoq sillimmasiisimangippat, taarsiissullu akilersinnaanagu, pisut ilaanni taarsiissuteqartoqarsinnaavoq tunnga-

vigalugu inatsit tunngasoq taarsiissuteqarneq Naalagaaffimmiit pinerluffigineqarsimasunut (taaneqartartoq pinerluffigineqartunut taarsiinisamat inatsit).

Nalunaarutiginninissamut immersugassaq najukkami politiiniit pineqarsinnaavoq.

Aallaaviussaaq politiinut nalunaarutiginnittoqarsimanissaa, unnerluutiginnittoqarsimanissaa inatsit malillugu taarsiissuteqarfigineqarniassaanni.

Ilinniartitsisutut ima pisoqarsinnaavoq, piareersimalerluni pinerlineqartup taarsiiffigineqarnissaanut inatsit malillugu taarsiiffigineqarnissaaq taamaatiinnassallugu, isumaqaraanni, politiinut unnerluutiginninnerup aserussagai atuartup perorsagaanikkut periarfissai. Tamatumani pineqarajupput atuartut, qanoq iliornermik kingunerisinnaasaannik paasinissinnaanngitsut.

Taamaattoq periarfissaqarpoq taarsiissummik pissarsinissamut inatsit malillugu politiinut unnerluutiginninnertaqanngitsumik, tassani politiinut unnerluutiginninissamik piunasaq pisuni ataasiakkaani pinngitsoortinneqarsinnaammat, perorsaanikkut aamma suliarinninissamut tunngasut naatsorsuutigalugit tamanna pisariaqartinneqarpat. Suliani taamaattuni pisariaqarpoq, piviusumik tunngaveqarnissaaq atuarfiup pisortaarfianiit, oqaatigalugu sooq politiinut unnerluutiginnittoqarsimanngitsoq. Tamatuma saniagut pigineqassaaq allassimasunngorlugu nalunaarusiaq, sukumiisumik nalunaarsuisoq pisi-masumik aamma atuarfiup pisortaanit akuersisutigineqarsimasooq. Nalunaarusiaq sapinngisamik aammattaaq uppersarneqartariaqarpoq, ilisimannittumit ataatsimit arlalinnilluunniit, pisoqarnerani najuisimasunit.

Politiinut nalunaarutiginninnginnissamik aalajangerneq immikkut pisuusariaqarpoq, pisuni immikkut illuinnartuni taamaallaat atorneqartussa.

ISUMANNAATSUUNISSAMIK AAQQUSSUUSSINEQ / ATAATSIMIITITALIAQ.

Isumannaatsuunissamik aaqqussuussineq / ataatsimiititaliaq (SIU) aalajangiisuusumik inissisimavoq apeqqummi nakuuserfigineqarnikkut ajutoornermut. SIU pilersinneqarpoq tunngavigalugu sulinermi avatangiisit pillugit inatsit, tassanilu peqataapput tatigisatut sinniisutut qinerneqartoq aamma pi-sortaqarfiup sinniisua.

Sulisitsisup akisussaaffigaa nakuuserfiginninnerup pinaveersaartinnissaa. Kisianni isumannaatsuunissanut aaqqussuussinerup / ataatsimiititaliap (SIU) suliassaa tassaavoq taanna siunnersortassallugu, tamanna qanoq iliornikkut pissasoq.

Tamatuma saniagut SIU'p suliassaraa, nakuuserfiginninnerit tamaasa misissoqqissaassallugit tunaartaralugu qanoq iliuseqarfiginninnissanik aalajangersaanissaq, taama pisoqaqqinnginnissanik pinaveersitsisussanik. Tamanna aammattaaq atuuppoq nakuuserfiginninnissamik siorasaarinnermut, tuparujussuarnermut, akornusersorneqarnermut il.il., tamakku aammattaaq ilaamata nakuusernikkut ajutoornermut. Tamatuma saniagut SIU'p qularnaassavaa, nakuusernermit eqqorneqartup pisariaqartinneqartumik taperserneqarnissaa nakuuserfigineqarnikkut ajutoornermut tunngatillugu.

Nakuusernermik pinaveersaartitsineq. Suliaq aallartinneqartinnagu, suliaq suliffillu nalilersorneqassapput. Nalilersorneqassaaq suliaq isumannaatsumik ingerlanneqarsinnaanersoq peqqinnartumillu pissutsit atuuttut iluanni ima-

luunniit suliarineqassanersoq pinaveersaartitsineq pisoqarsinnaanera annikillilerniarlugu.

Taamaaliortoqassaaq aammattaaq ilinniartitsinerup iluani skemamut nutaamut, ilinniagassamut nutaamut imaluunniit atuartumik nutamik atuortoqalernermit tunngatillugu.

Suliap ilaginngilaa, nakuusernermit, nakuuserfigineqarnissamik siorasaarneqarnissamik il.il. eqqorneqassalluni. Taamaattumik sulisitsisup pissussaaffigaa, taama pisoqarsinnaanerata millisarnissaa. SIU peqataassaaq nalilersussallugu taama pisoqarsinnaanera aamma peqataassalluni pinaveersaartitsinissamut.

Pinaveersaartitsinissamik suliap ilaatut suliarineqassapput isumaqatigiissutit pisariaqartumik qanoq iliuseqartarnissamut tunngasut:

- Nakuuserfiginninnerit, siorasaarinnerit il.il. tamarmik nalunaarutigineqassapput.
- Isumaqatigiissutigineqarsimassapput pilertortumik atorfeqartitat ajornartorsiornermi ikiorneqarnissaannut periarfissat, nakuuserfigineqarpata, nakuuserfigineqarnissamik siorasaarneqarpata il.il.
- Atorfeqartitat qularnaassavaa pisariaqartinneqartumik ikiorserneqarnissaq, nakuuserfigineqarunik il.il.
- Atorfeqartitat ilisimatinneqassapput sulisitsisut aalajangersumik qanoq isumaqarfiginninnerannik malittarisassanillu atuuttunik.

Inassutigineqassaaq, atuarfinnut, kommuninut il.il. tamanut suliarineqassasoq tamatumunnga tunngasumik piviusumik politikki. Politikki taanna suliarineqartariaqarpoq suleqatigalugit atorfeqartitat aamma SIU tunniunneqassallunilu atorfeqartitanut tamanut, tamarmik nalunnginniassamatigit pisinnaatitaaffitik nalussanagulu, qanoq pissusilersortarnissartik.

Nakuusernerup pinaveersaartinneqarnissaa allaaserineqarpoq immikkoortoq 7'imi.

Nakuuserfigineqarnikkut ajutoornermik suliarinnineq – taassuma iluaniillutik si-orasaarinerit, akornusersuinerit / uumi-saarinerit il.il.

Nakuuserfiginninnermik pisoqarsimappat, SIU'p nalilersussavaa:

- Sooq nakuuserfigineqarnikkut ajutoorneq piva?
- Qanoq pinngitsoortinneqarsinnaagaluarpaa?
- Qanoq iliussaagut taama pisoqaqqeqquna-gu?

Akissutit atorneqassapput nalilersorsinnaassallu-gu, allannguuteqartitsisoqartariaqarnerisoq pina-veersaartissallugu nutaamik nakuuserfiginnitto-

qarnissaa. Qanoq pisoqarnera tunngavigalugu ajornannginneruvoq takussallugu, siusinneru-sukkut naammattumik qanoq iliortoqarsimaner-soq pinaveersaartinniarlugit nakuuserneq, qunu-saarineq, akornusersuineq il.il. Aammattaaq ajornassanngilaq takussallugu, qanoq iliussisatut isumaqatigiissutit naammannersut sunniute-qarluarnersullu.

Nakuuserfigineqarneq nalunaarutigineqassaaq Sulinermut nakkutilliisoqarfimmut, Kalaallit Nunaanni sulilluni ajoqusernissamat sillimma-siinnermut nævniut aamma politiinut naapertor-lugit allaaserisat immikkoortoq 6'imi.

Sulisitsisup akisussaafigaa, nalunaarutiginnin-nerit pinissaat. Kisianni SIU'p tamanna malitta-reqqissaartariaqarpaa qularnaarumallugu, nalunaarutiginninnerit ilumut pinersut – eqqor-tumik. Nalunaarutiginninnerit suleqat nakuuser-figineqartoq tunissavaat periarfissamik suliarineqarnissamat taarsiiffigineqarnissamullu.

Tamatuna saniagut Sulinermik nakkutilliisoqar-fimmut nalunaarutiginninnerup sunniuteqaqa-taaffigissavaa ajornartorsiutit qanoq annertussu-seqarnerata paasineqarsinnaanera, oqaluttualiat tusatsiakkallu pinngitsoorneqaqqullugit aamma sulisoqarsinnaaqqullugu pissusiviusut tunngavi-galugit.

NAKUUSERNEMIK PINAVEERSAARTITSINEQ.

Siusinnerusukkut taaneqareersutut sulisitsisoq akisussaavoq nakuusernerup pinaveersaartinneqarnissaanut. Pinaveersaartitsinermit atortussat, qinerneqassapput aallavigalugu nalilersuineq nakuusertoqaratarsinnaaneranut. Taamaattumik tamanna aalajangiisussaavoq suliffinnut ataasiakkaanut aamma atuartunut atuartinneqartussanut. Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliaq peqataassaaq nalilersuinermit aamma siunner-suissalluni qanoq iliortoqartariaqarneranik.

Pissutsit atuartunut ataasiakkaanut tunngasut.

Atuartoq, ilisarismannngisaq, atuartuutigileraanani, nalilersortariaqarpoq, immikkut aarlerissutissaqarnerisooq atuartup tungaaniit nakuusernerut taaneqarsinnaasumik pissusilersorsinnaaneranut. Taamaassinnaavoq, atuortoq siusinnerusukkut nakuusertartuusimappat imaluunniit atuortoq inuunermini atugarisamigut navianartorsiortinneqartoq tatisimaneqartoq.

Sulinermit aqqiissuussinikkut iluarsiuussutaasinnasut

Atuartup nakuuserniartartuunissaanut annertusisamik pissutissaqarpat, tamanna sillimaffigisariaqarpoq atuartitsinerup aqqiissugaanera aqqutigalugu. Pinaveersaartitsiniutaasinnasut ukusinnaapput atuortoq ataatsimoortunut ikinnerusunut inissillugu, arriitsumik ataatsimoortunut annerusunut ilanngukkiartuaarnissaa assigisainilluunniit aqqiissuussilluni. Illoqarfinni ataaseq sinnerlugu atuarfilinni periarfissaq tassaasinnasavoq, isumaliutigissallugu atuarfup aappaanut nuunnissaa.

Ilinniartitsisut, meeqqanik nakuuserniartartuusinnaasunik atuartuuteqartussat, qularnaariffigi-

neqassapput, anitsiarfiit piviusumik unikaallaffiunissaannut.

Atuartup pissusilersornera imaluunniit inissimanera pitsanngoriarpat, iliuitsit allanngortinneqarsinnaapput imaluunniit atorunnaarsinneqarlutik.

Initigut aqqiissutaasinnasut.

Meeqqanik nakuusertartuusinnaasumik atuartitsineq pisariaqarpoq inini atuartup eqqaminilu inissaqarluarfigisaani, atuartut ilinniartitsisorlu isikkiveqarluassallutik aamma aneriarteqarluassallutik.

Imaakkajuppoq, pissutsit imaalinerat, atuortoq misigisimalluni "tatineqartutut" imaluunniit "paagunneqartutut" pissutaaqataasarlutik nakuuserfiginninnermik pisoqarneranut imaluunniit sakkortuumik qisuariartoqarneranut.

Ilinniartitaaneq aqqiagiinnngissutinik pinaveersaartitsinermit aamma aqqiissuteqarnermut

Ilinniartitsisunut neqeroortigineqarsinnaasariaqarpoq kursusi aqqiagiinnngissutinik pinaveersaartitsinermit aqqiissuteqarnissamullu. Ilinniarneqassaaq, perorsaaneq aqqutigalugu pissutsit qanoq aqqinneqarsinnaasut aamma ilinniartarlugu tunaartarisamut naapertuuttumik naapertuutinngitsumilluunniit sassartarneq, pissusilersortarneq.

Tamatuma saniagut tulluarluinnasaaq, atorfeqartut tamarmik ilitsersorneqarnissaat tarnikkut ikiueqqaarnermik aamma ajornartoorutinik passusinnissamik, suleqat nakuuserfigineqarnermit eqqorneqartoq annertunerpaamik ikiorneqaqqullugu.

Ilitsersuineq.

Pingaartuuvoq atorfeqartitat tamarmik ilisimatineqarnissaat, pissutsinik tamanik, atuartut nakuusertartuusinnaanerannut tunngasunik. Paasisutissanik pisariaqartunik peqarnikkut taakkulu sissuerluarlugit, ilaatigut ajornassanngilaq, pisut assigiinngitsut nakuuserninnguunnissaat pinngitsoortissallugu.

Immikkut sianigisariaqassaaq, peqqissaartumik ilisimatitsinissaq atuartunik nutaanik tigusinermi aamma nutaamik atorfinitsitsinermi. Pisariaqarpoq, erseqqissunik najoqqutassiortoqarnissaa, qularnaarisussanik, ilitsersuisoqarnissaanik.

Najoqqutassianik suliarinninneq.

Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliap qularnaartariaqarpaa, suliarineqassasut najoqqutassiat erseqqissut imaattut:

- Qanoq iliornikkut qularnaarneqassava atorfeqartitat tamarmik pisariaqartumik paasisutissinneqarnissaat atuartut ataasiakkaat pillugit, pisariaqartunik nakuusernerit il.il. pinaveersaartinneqarnissaannut.
- Qanoq pisoqartillugu ikiortissamik aggersaasoqartariaqarpa.
- Qaqugu ilinniartitsilluni perorsaaneq taamaatinneqassava ataasiakkaat isumannaatsuunissaat pissutigalugu.
- Pissaanermik atuineq qanoq aqunneqassava.

Najoqqutassiat taakku suliarineqartariaqarput atorfeqartitat suleqatigalugit, aallaavigalugulu kommunip qulliunerusumik nakuusernermut politikkaa – takuuk taamaattumut siunnersuut mapersagalialaqqap naggataani. Kommuni taamaattumik qulliunerusumik politikkeqanngip-

pat, suleqatigiinnermut ataatsimiititaliaq aqutigalugu suliniutigisariaqarpoq kommunimi qulliunerusumik suleqatigiinnermut ataatsimiititaliamut. Kommunimili qulliunerusumik nakuusernermut politikkeqannginnerata akornusertariaqanngilaa, atuarfiit ataasiakkaat najoqqutassianik suliarinninnissaat. Iluaqutaassaarli tamatumunnga tunngasumik poltikki kommunip atuarfiini tamani assigiippat imaalillugu, atuartut angajoqqaallu kinguneqartitsisoqarsinnaanera isummerfigisimassallugu, akuerineqarsinnaanngitsoq atuarfinni nakuuserneq. Qularnaarneqassaaq, atorfeqartitat tamarmik nalungissagaat, kommunip nakuuserneq pillugu qulliunerusumik politikkaa taamatullu atuarfiit ataasiakkaat najoqqutassaat pisut qanoq suliarineqartarnissaannik kiisalu pinaveersaartitsinikkut suliniutaannik.

Sulisunik ataatsimiititsineq nakuusernikkut pisoq pillugu suliarineqartarnissaanik kiisalu pinaveersaartitsinikkut suliniutaannik.

Periarfissaqassaaq, atorfeqartitat akunnerminni pisortaqarfik peqatigalugu nakuusernikkut pisoq oqallisigissallugu tunaartaralugu pisunik assingusunik pisoqaqqinnginnissaa aamma tusatsiakkaat pinaveersaartinniarlugit. Tamatumani atuuppoq – soorlu suliffimmi pissutsini allani tamani taamaattoq – ammanerup aamma oqaloqatigiinnerup tusatsiakkaat oqaluttualiallu pinaveersaartittarpani.

Pisortaqarfiup isumagisariaqarpaa oqaluuserininnerit taamaattut pisoqarnerata kingornagut piaarnerpaamik pinissaat, kingusinnerpaamillu pisup aqaguani ulloq atuartitsiviusoq aallartitsinagu.

ISUMANNAATSUUNISSAMUT ATAATSIMIITITALIAP QULARNAARINISSAMUT NALUNAARSUUTAA.

Pinaveersaartitsinermut tunngasut.

Isumaqatigiissusiorortoqareerpa paasisimasaqarluartumit ikiorserneqaratarsinnaanermut, atorfeqartitaq nakuuserfigineqarnermik, nakuuserfigineqarnissamik siorasaarinerimik, tuparujussuarnermik, uumi-saarneqarnermik il.il. eqqorneqassappat?

Siumoortumik isumaqatigiissuteqarfigineqareerpa(t) ajornartoornermi psykologi imaluunniit inuit allat paasisimasaqarluartut ikiorsiinissamik aamma tamatumani piumasarianut? Tassaasinnaavoq soorlu psykologi illoqarfimmit allamiit aggerumasoq, telefonikkut nakorsiaartitsilluni il.il.

Atorfeqartitat tamarmik allaganngorlugu ilisimatinneqarpat isumaqatigiissutit pillugit?

Pisortat tamarmik ilisimatinneqarpat isumaqatigiissutit pillugit?

Pisortat tamarmik ilisimatinneqarpat, atorfeqartitamut qanoq pissusilersornissaminnik nakuusernermut, nakuuserfigineqarnissamik siorasaarinerimut il.il.?

Pisortat tamarmik ilisimatinneqarpat isumannaallisaanissamut ataatsimiititaliaq ilisimatinneqassasoq, atuartut nutaat, nakuuserlutik qisuariartartooratarsinnaasut pillugit, atuariartoqqaarneranni qanoq ilas-sineqarnissaat aamma tamatumunnga tunngasumik qanoq pissusilersuuteqarnissamik aalajangiussat pillugit?

Pisortat tamarmik ilisimatinneqarpat, nakuuserneq, siorasaarinerit, tuparujussuarnerit, qinngasaarinerit il.il. nalunaarutigineqassammata Kalaallit Nunaanni Sulinerimik ajoqusernerit isumannaallisagaa-nissaannut Nævnimut, Sulinerimik nakkutilliisoqarfimmut aamma politiiunut tamatumunnga malittari-sassat malillugit?

Nakuusernikkut pisup kingornagut.

Nakuusernermit eqqorneqartoq tapersorneqarpa suleqatinit, ilaqtanit imaluunniit assigisaannit?

Nakuusernermit eqqorneqartoq nakorsiassava? Taamaassappat isumaqatigiissutigineqarpa, suleqataasoq imaluunniit inuk alla ingerlaqataassaasoq?

Qularnaarneqarpa, nakuusernermit eqqugaasoq ulloq unnuarlu siulleq kisimiittariaqanngitsoq?

Atorfeqartitaq nalilersorneqarpa paasisimasaqarluartumit ikiorserneqarnissamut pisariaqartitsinersoq, taamaappallu tamanna neqeroorutigineqarpa?

Misissorneqarpa, ajornartorsiuteqarnersoq nalinginnaasunik sillimaffigisariaqartunik soorlu meeqqat paarineqarnissaat, meeqqat aaneqarnissaat, niuertarfiliussineq?

Aalajangiiffigineqarpa, nakuusertoq qanoq pineqassanersoq?

Isumaqatigiissutigineqarpa, nakuusernermit eqqugaasoq, nakuuserfigineqartoq, aqaguani suliartoqqis-
sanersoq? Aammattaaq isumaqatigiissutigineqarpa, pineqartoq aaneqartariaqassanersoq?

Pisoq sulinermik nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutigineqarpa?

Pisoq politiinut nalunaarutigineqarpa?

Pisoq uunga Nævnet for Arbejdsskadessikring i Grønland-imut nalunaarutigineqarpa?

Sulisut pisoq pillugu sapinngisamik piaarnerpaamik ataatsimiitinneqarpat?

Isumannaallisaanissamut ataatsimiititaliap pisoq oqaluuseraa tunaartaralugu nalilersuinissaq, qanoq
iliuuseqartoqartariaqarnersoq, annikillisarumallugu nakuusernermik pisoqaqqeratarsinnaanera?

Suleriaasissatut akuersissutigineqartut atorsinnaasimappat?

Suleqatit pisortallu nalusimanngilaat, qanoq iliornissartik?

Pisariaqartinneqarpa suliap ingerlannera aamma isumaqatigiissutit akuersissutigineqartut allanngor-
tinnissaannut?

Ilanngussaq 1

SIUNNERSUUT KOMMUNIP MEEQQAT ATUARFIINI NAKUUSERNERMUT POLITIK-KISSAATUT

Kommunalbestyrelsip aalajangersumik oqaatigaa, nakuuserneq aamma nakuusernissamik soorasaari-neq il.il. kommunip atuarfiini akuerineqarsinnaanngitsut, suleqatigiinnissamullu ataatsimiititaliap inassuteqarneragut aalajangerluni, ataani allassimasut kommunip atuarfiini tamani atuutissasut:

ANGUNIAGAQ:

- Nakuusernerit amerlassusiat sapinngisamik annertunerpaamik annikillisarneqassaaq piuartumik pinaveersaartitsilluni suliniuteqarnikkut.
- Atorfeqartitat, saassuneqarnermik eqqorneqaraangata, pisariaqartinneqartumik tapersersorneqarlutillu ikiorneqassapput sunniutit kinguneru killilersimaarniarlugit.

Najoqqutat pingaarnerit:

- Suleqataasumut ataatsimut saassussineq suliarineqassaaq, atuarfimmu saassussinertut atuarfiullu pisortaaniit politiinut nalunaarutigineqassalluni.
- Suleqataasut isumannaatsuunissaannut akisussaassuseq atuarfiit pisortaanni ataasiakkaaniippoq.
- ”Eqqugaasoq” pisariaqartitsivoq pisortaarfimmit tapersersorneqarnermik, taassuma iluaniilluni paasisimasaqarluartumit ikiorneqarneq.
- Suleqataasoq pisinnaatitaavoq pisortamini ikiortissarsiussalluni, misiguni inuttut isumannaatsuunissakkulluunniit killingit anguneqarsimasut.
- Nakuusernermik pisoqarnerata kingornagut sapinngisamik piaarnerpaamik sulisut ataatsimiitinneqassapput tunaartaralugu pisup oqallissutiginnissaa pinaveersaartitsinissaaq siunertaralugu.
- Pisortat ataasiakkaat qularnaassavaat nalunaarutiginninnerit pisariaqartut Sulinermik nakkutillii-soqarfimmut aamma Kalaallit Nunaanni Sulineru ajoqusernerit isumannaallisagaanerannut Nævnimut.
- Qularnaarneqassaaq, paasisutissat pisariaqartut tamaasa atuartut pillugit atuartup ilinniartitsisui-nut tunniunneqarsimanissaat, taassuma iluaniilluni nakuusertartutut pissusilersortaratarsinnaane-ra. Atuarfiup pisortaarfiaata pisussaaffigaa tamanna qularnaassallugu. Tamanna immikkut siani-giniarneqassaaq, atuartup atuartutissatut nutaatut tigungerani. Tamatumunnga tunngatillugu pi-ngaartuuvoq qularnaassallugu, tamanna ima pissasoq, atuartup malersorneqartutut misigisi-mannginissaa.
- Siumoortumik isumaqatigiissutaariissapput, najoqqutassat erseqqissut, atuartut aamma / imaluun-niit angajoqqaat nakuuserniarpasissumik pissusilersortartut qanoq iliuuseqarfigisarnissaannut.
- Atuartunut nutaanut tunngatillugu naatsorsuutigineqassaaq nakuuserniarnermik pissusilersortar-tooratarsinnaanerit inissiinermi atuarfimmu, klassini holdinilu.

Ilinniartitaaneq Iltersuinerlu.

- Atorfeqartitat piaarnerpaamik ataatsimiinnertut ilusilimmi ilisimatinneqassapput tamatumunnga tunngasumik politikkimik anguniakkamillu.
- Qulequttat aalajangersimasut oqaluseralugit ataatsimiinneqassaaq ilisimatitsissutigalugit oqal-lissutigalugillu nakuuserneq, siorasaarineq, akornusersuineq allallu aamma tamakkununnga qisuariaatit. Ataatsimiinnerit ajornartorsiutit ataatsimoorutinngortissavaat, allisarlugu ”eqqugaasut” paasineqarnissaat aamma ajornarunnaarsillugu suleqataasunut pisorta qarfinnillu qisuariarnissaaq ikiuiniartutut aamma tunaartarisamut tulluurtumik. Ataatsimiinnerit aammattaaq tunaartaraat qulaajassallugit nakuusernerit saqquminngitsut.
- Ilinniaqqinnissamut neqeroorutit sammisinneqassapput paasinninnissamut pinaveersaartitsisutut pissuseqarnissamut aamma annerusumik pitsaassuseqalersissallugit ajornartoornikkut pisut pas-sunnissaa.
Atorfeqartitanut tamatigoortunik periarfissaqartariaqarpoq, nakuusernerup imaluunniit siorasaarinerup il.il. kingunerisaanik kissaateqartunut skemap allanngortinnissaanut il.il.

Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliaq (inuttaqartoq suleqataasut isumannaatsuunissamut sin-niisuannik/tatigisatut sinniisumik kiisalu pisorta qarfiup sinniisuanik).

- Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliaq peqataassaaq pinaveersaartitsilluni sulinermut, taassu-ma iluaniilluni siumoortumik peqataassalluni nalilersuineranut nakuuserfioratarsinnaasunik, ta-makkulu sapinngisamik annerpaamik killisersorniassallugit.
- Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliap misissussavai nakuusernikkut pisut tamaasa nalilersor-niarlugu, qanoq tamakku pinngitsoortinneqarsinnaagaluartut. Tamatigut pisut tamaasa pillugit allassimasumik nalunaarusiortoqassaaq.
- Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliap nalilersussavai init suliffiusut tunaartaralugu, tunaarta-risamut naapertuuttumik inissitsitersimanissaat.
- Isumannaatsuunissamut aataatsimiititaliaq aallarnee qataasuussaaq suliniutinik pisariaqartinne-qartunik qularnaarniarlugu avatangiisit qanoq issusiat ajunngitsoq peqqinnartorlu nalinginnaasu-mik aamma immikkut nakuusernermut, siorasaarinermut nakuusernissamik allanullu.

Adressit:

Arbejdstilsynet i Grønland
Postboks 202
3900 Nuuk

Nævnet for arbejdsskadessikring i Grønland
Postboks 260
3900 Nuuk

IMAK
Postboks 867
3900 Nuuk

KANUKOKA
Postboks 10
3900 Nuuk

Supplerende litteratur:

"Vejledning i forbindelse med Vold og trusler om vold"
Indlæg til alle medlemmer i Ilinniartitsisoq nr. 7/2003

Branchevejledning nr. 12 fra Branchesikkerhedsrådet for undervisning om *"Vold & trusler om vold"*

"Uro i skolen" et arbejdsblad fra DLF – Danmarks Lærerforening. www.dlg.org

www.tess.dk/uronet

www.imak.gl

Love og bekendtgørelser:

Arbejdsministeriets lov nr. 295 af 4. juni 1986 om Arbejds miljø

Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 401 af 24. juni 1986 om anmeldelse af arbejdsskader til Arbejdstilsynet

Anordning nr. 273 af 24. april 2001 om ikrafttræden af lov om sikring mod følger af arbejdsskade i Grønland.

Bekendtgørelse nr. 275 af 24. april 2001 om regler for anmeldelse af arbejdsulykker, kortvarige skadelige påvirkninger og pludselige løfteskader i Grønland.

Anordning nr. 1197 af 1. februar 1996 om ikrafttræden af lov om erstatning fra Staten til ofre for forbrydelser i Grønland.